

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJA

S P R E N D I M A S

2023 m. lapkričio 8 d. Nr. 21RE- (AG-719/05-2023)
Vilnius

Lietuvos administracinių ginčų komisija (toliau – Komisija), susidedanti iš Komisijos narių Eglės Bilevičiūtės, Vilmos Drigotienės ir Vytauto Kurpuveso (posėdžio pirmininkas ir pranešėjas), sekretoriaujant Ramūnei Misevičiūtei, dalyvaujant pareiškėjai T. B., Vilniaus miesto savivaldybės administracijos atstovei Natalijai Zinkevič, viešame Komisijos posėdyje žodinio proceso tvarka vaizdo konferencijos būdu išnagrinėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjos X skundą dėl Vilniaus miesto savivaldybės administracijos sprendimo teisėtumo.

Komisija

n u s t a t ė:

Pareiškėja Komisijos prašo panaikinti Vilniaus miesto savivaldybės administracijos (toliau – Administracija) 2023-09-14 sprendimą Nr. 81737 ir suteikti teisę gauti kūno pervežimo išlaidų kompensaciją; priskirti pareiškėjai 2200 Eur kompensaciją už kūno pervežimą ir nurodyti terminą, iki kurio ji bus išmokėta. Paaiškino, kad Administracijos sprendimu buvo „atmesta kūno pervežimo išlaidų kompensacija“. Toks sprendimas yra neteisingas ir prieštarauja galiojantiems teisės aktams.

Pareiškėjos vaikų tėvas mirė 2023 (*duomenys neskelbtini*) dėl sunkios ligos. Jis gyveno Didžiojoje Britanijoje ir buvo ten užregistruotas. Pareiškėja gyvena Vilniuje (*duomenys neskelbtini*). Pareiškėja su minėtu asmeniu palaikė ryšį, apmokėdavo visas jo išlaidas Vilniuje. Kai jis mirė, pareiškėja skambino į savivaldybę informacijos, ar galės pretenduoti į kompensaciją dėl kūno pervežimo, atsakymas buvo teigiamas. Vilniuje palaidoti mirusio asmens tėvai, jis norėjo būti palaidotas kartu su tėvais, tačiau jo vaikai atsisakė jį laidoti, o giminių jis daugiau neturi. Todėl jį palaidojo pareiškėja, taip pat užsakė kūno pervežimą iš Didžiosios Britanijos į Vilnių už 2200 eurų. Šią sumą ji sumokėjo pasiskolinusi pinigų. Pareiškėja gauna tik neįgalumo pensiją ir ji nebus pajėgi atiduoti tokią skolą (b. l. 1).

Komisijos posėdyje pareiškėja palaikė skundą, papildomai akcentavo, kad buvęs vyras ją aplankydavo Vilniuje, kartu jie leisdavo atostogas, Didžiojoje Britanijoje jis dirbo 7 metus, po to sunkiai susirgo, gulėjo ligoninėje, vėliau jam buvo suteiktas socialinis būstas, jį lankė socialinė darbuotoja. Pareiškėja nežino, ar buvęs vyras turėjo santaupų.

Administracija prašo skundą atmesti kaip nepagrįstą. Paaiškino, jog paramos mirties atveju rūšis, jos dydžius, asmenų, turinčių teisę gauti šią paramą, kategorijas, teikimo sąlygas, tvarką ir finansavimo šaltinius, taip pat paramą gaunančių asmenų pareigas ir neteisėtai gautos paramos išieškojimą reglamentuoja Lietuvos Respublikos paramos mirties atveju įstatymas (toliau – Įstatymas) ir Paramos mirties atveju skyrimo ir mokėjimo tvarkos aprašas, patvirtintas Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2023-06-08 įsakymu Nr. 30-1359/23 „Dėl paramos mirties atveju skyrimo ir mokėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Tvarkos

aprašas). Įstatyme numatytos dviejų rūšių paramos mirties atveju rūšys: 1) laidojimo pašalpa; 2) parama užsienyje mirusių (žuvusių) Lietuvos Respublikos piliečių palaikams parvežti į Lietuvos Respubliką (toliau – parama palaikams parvežti).

Pareiškėja 2023-08-21 pateikė Administracijos Socialinių išmokų skyriui (toliau – Skyrius) prašymą paramai mirties atveju gauti (toliau – Prašymas), kuriuo prašė skirti laidojimo pašalpą ir paramą palaikams parvežti už mirusį. Skyrius, patikrinęs gyventojų registrą, nustatė, kad pareiškėja su mirusiu nuo (*duomenys neskelbtini*) nutraukė santuoką, o mirusysis turėjo vaikų. 3-iojo išmokų skyrimo poskyrio vyriausioji specialistė Julita Kasparavičė telefonu pareiškėjai išaiškino, kad dėl paramos palaikams parvežti gali kreiptis mirusio artimieji, giminaičiai ir į specialistės klausimą, kodėl dėl minėtos paramos nesikreipė mirusio asmens vaikai, atsakė, kad sūnaus pajamos viršytų Įstatyme nustatytų pajamų dydį ir jis negautų šios paramos.

Pagal Įstatymo 7 straipsnio 1 dalį, teisė į paramą palaikams parvežti yra numatyta bendrai gyvenantiems asmenims arba vienam gyvenančiam asmeniui, tačiau ji yra siejama su asmens gaunamomis pajamomis. Minėtoje nuostatoje numatytos tam tikros sąlygos tokiai teisei įgyti, t. y. jeigu teisės į paramą palaikams parvežti atsiradimo dieną bendrai gyvenantys asmenys arba vienas gyvenantis asmuo atitinka visas šias sąlygas: 1) vieno gyvenančio asmens vidutinės pajamos arba vienam asmeniui, jeigu jis yra vienas iš bendrai gyvenančių asmenų, tenkančios vidutinės pajamos, nurodytos Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo (toliau – *Paramos nepasiturintiems įstatymas*) 17 straipsnio 1 dalyje, per mėnesį yra mažesnės negu 3 valstybės remiamų pajamų dydžiai (nuo 2023-01-01 – 471 Eur) ir 2) su mirusiu asmeniu mirties dieną buvo bendrai gyvenantys asmenys arba jo artimieji giminaičiai, jų nesant, asmenys, susiję su mirusiu asmeniu giminystės ryšiais (šoninė giminystės linija – pusbrolis, pusseserė, dėdė, teta, sūnėnas, dukterėčia) arba svainystės santykiais tarp vieno sutuoktinio ir antro sutuoktinio giminaičių (posūnis, podukra, patėvis, pamotė, uošvė, uošvis, žentas, marti).

Lietuvos Respublikos gyventojų registro įrašo ir Ištuokos liudijimo duomenimis buvo nustatyta, kad mirusio mirties dieną (*duomenys neskelbtini*) pareiškėja ir mirusysis neturėjo bendrai gyvenančių asmenų statuso, nes jų santuoka nuo (*duomenys neskelbtini*) buvo nutraukta. Taip pat Gyventojų registro įrašo duomenimis nustatyta, kad pareiškėja gyvena Vilniuje, o miręs iki mirties dienos gyveno Jungtinėje Karalystėje. Parama mirties atveju skiriama savivaldybės administracijos direktoriaus sprendimu, jeigu kreipimosi ir sprendimo priėmimo metu laidojantis asmuo ar palaikų parvežimą organizavęs fizinis asmuo turi teisę į paramą mirties atveju (Įstatymo 10 straipsnio 1 dalis). Atsižvelgiant į tai, kad pareiškėja neatitiko visų Įstatymo 7 straipsnio 1 dalyje nustatytų sąlygų, Skyrius priėmė skundžiamą sprendimą, kuriuo paramos užsienyje mirusio palaikams parvežti neskyrė.

Pareiškėja į Skyrių kreipėsi 2023-08-21, Skyrius per Įstatymo 10 straipsnio 3 dalyje nustatytą terminą 2023-09-14 priėmė skundžiamą sprendimą. Įstatymo 10 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad prašymą pateikęs asmuo apie priimtą sprendimą dėl paramos mirties atveju skyrimo yra informuojamas prašyme nurodytu informavimo būdu ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo dienos <...>. Jeigu parama mirties atveju neskiriama, sprendime nurodoma neskyrimo priežastis, jo apskundimo tvarka, pateikti dokumentai grąžinami prašymą pateikusiam asmeniui, o paramą mirties atveju skiriančioje savivaldybės administracijoje paliekamos šių dokumentų kopijos. Apie skundžiamą sprendimą pareiškėja buvo informuota Skyriaus 2023-09-14 pranešimu Nr. A737-937/23(2.11.4.1-SOI).

Sprendime ir pranešime aiškiai išdėstyta Skyriaus pozicija ir pateikti visi argumentai, nulėmę sprendimo priėmimą, pareiškėjai išaiškinta skundžiamo sprendimo apskundimo tvarka. Akivaizdu, kad Skyrius ne tik atsakingai ir skrupulingai įvertino faktines aplinkybes, tačiau ir įvertino faktinių aplinkybių bei galiojančio teisinio reglamentavimo santykį, tai yra, ar gali Prašymas būti tenkinamas egzistuojant tokioms faktinėms aplinkybėms ir esant tokiam galiojančiam teisiniui reguliavimui. Pareiškėja skunde nenurodo, kodėl skundžiamas sprendimas yra netinkamas ir kokiems teisės aktams jis prieštarauja. Skundžiamame sprendime ir pranešime dėl priimto sprendimo yra ne tik nurodomas esamas teisinis reguliavimas, tačiau taip pat aiškiai pabrėžiamos priežastys, neleidžiančios tenkinti Prašymo. LVAT savo praktikoje yra pažymėjęs,

kad akte turi būti nurodomi pagrindiniai faktai, argumentai ir įrodymai, pateikiamas teisinis pagrindas, kuriuo viešojo administravimo subjektas rėmėsi priimdamas administracinį aktą; motyvų išdėstymas turi būti adekvatus, aiškus ir pakankamas.

Skundžiamą sprendimą priėmė Skyriaus 3-ojo išmokų skyrimo poskyrio vyriausioji specialistė Julita Kasparavičė, kuriai suteiktas įgaliojimas priimti sprendimą (Administracijos direktoriaus 2022-04-13 įsakymas Nr. 30-1008/22). Vadovaujantis Tvarcos aprašo 16.1 papunkčiu, sprendimus dėl paramos mirties atveju skyrimo arba neskyrimo priima (įskaitant pasirašymą) ir pranešimus apie priimtus sprendimus pasirašo Skyriaus valstybės tarnautojai, kurių pareigybės aprašymuose, patvirtintuose Administracijos direktoriaus įsakymu, nustatyta prašymų nagrinėjimo ir sprendimų priėmimo funkcija. Specialistės pareigybės aprašyme, patvirtintame Administracijos direktoriaus 2022-03-03 įsakymu Nr. 40-84/22) tokia funkcija numatyta.

Apibendrinant, Skyrius ne tik išnagrinėjo situaciją, tačiau ir nurodė galiojančią teisinę reguliavimą ir faktines aplinkybes. Sprendimas yra ne tik pagrįstas, tačiau ir motyvuotas, atitinka Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (*toliau – VAI*) 10 straipsnio 5 dalies nuostatas (b. l. 19–24).

Komisijos posėdyje atsakovės atstovė palaikė atsiliepimo argumentus, prašė skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Skundas atmestinas, byla dalyje nutrauktina

Byloje nustatyta, kad pareiškėja 2023-08-21 pateikė Skyriui prašymą gauti paramą mirties atveju, prašė skirti laidojimo pašalpą ir paramą palaikams parvežti už mirusį (b. l. 38–52).

Ginčas byloje kyla dėl Skyriaus 2023-09-14 sprendimo Nr. 91737, kuriuo nuspręsta paramos palaikams parvežti neskirti, vadovaujantis Įstatymo 7 straipsnio 1 dalies 2 punktu (su mirusiu asmeniu mirties dieną nebuvo artimi giminaičiai) (b. l. 53–54). Apie sprendimą pareiškėja informuota Skyriaus 2023-09-14 raštu, kuriame pacituota minėta Įstatymo norma bei paaiškinta, kad Lietuvos Respublikos gyventojų registro duomenimis nuo (*duomenys neskelbtini*) pareiškėja gyveno skyriumi, tai neatitinka Įstatymo 7 straipsnio 1 dalies 2 punkte nustatytų sąlygų, todėl nėra pagrindo skirti paramą (b. l. 2–3).

Įstatymo 7 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad bendrai gyvenantys asmenys arba vienas gyvenantis asmuo turi teisę į paramą palaikams parvežti, jeigu teisės į paramą palaikams parvežti atsiradimo dieną atitinka *visas* šias sąlygas: 1) vieno gyvenančio asmens vidutinės pajamos arba vienam asmeniui, jeigu jis yra vienas iš bendrai gyvenančių asmenų, tenkančios vidutinės pajamos per mėnesį yra mažesnės negu 3 valstybės remiamų pajamų dydžiai; 2) su mirusiu asmeniu *mirties dieną buvo bendrai gyvenantys asmenys* arba jo artimieji giminaičiai, jų nesant, asmenys, susiję su mirusiu asmeniu giminystės ryšiais (šoninė giminystės linija) arba svainystės santykiais tarp vieno sutuoktinio ir antro sutuoktinio giminaičių.

Įstatymo 10 straipsnyje numatyta, kad parama mirties atveju skiriama savivaldybės administracijos direktoriaus sprendimu, jeigu kreipimosi ir sprendimo priėmimo metu laidojantis asmuo ar palaikų parvežimą organizavęs fizinis asmuo turi teisę į paramą mirties atveju (1 dalis). Jeigu parama mirties atveju neskiriama, sprendime nurodoma neskyrimo priežastis, jo apskundimo tvarka, pateikti dokumentai grąžinami prašymą pateikusiam asmeniui (2 dalis).

Sąvoka „bendrai gyvenantys asmenys“ Įstatyme nėra apibrėžta, tačiau 2 straipsnio 3 dalyje nurodyta, jog kitos šiame įstatyme vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Paramos nepasiturintiems gyventojams įstatyme ir Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse (*toliau – CK*).

Paramos nepasiturintiems įstatymo 2 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad *bendrai gyvenantys asmenys – tai sutuoktiniai* ir jų vaikai (įvaikiai) iki 18 metų; susituokęs asmuo, su kuriuo teismo sprendimu dėl sutuoktinių gyvenimo skyrium yra likę gyventi jų nepilnamečiai vaikai (įvaikiai), arba vienas iš tėvų ir jo vaikai (įvaikiai) iki 18 metų; neįregistravę santuokos ir *bendrą ūkį tvarkantys pilnamečiai* ar veiksniais pripažinti nepilnamečiai vyras ir moteris ir jų vaikai (įvaikiai) iki 18 metų.

CK 3.7 straipsnio 1 dalyje santuoka apibrėžiama kaip įstatymų nustatyta tvarka įformintas savanoriškas vyro ir moters susitarimas sukurti šeimos teisinius santykius, o 2 dalyje nurodyta, kad sutuoktiniais įvardijami vyras ir moteris, įstatymų nustatyta tvarka įregistravę santuoką.

CK 3.135 straipsnyje apibrėžta, jog artimaisiais giminaičiais pripažįstami tiesiosios linijos giminaičiai iki antrojo laipsnio imtinai (tėvai ir vaikai, seneliai ir vaikaičiai) ir šoninės linijos antrojo laipsnio giminaičiai (broliai ir seserys). CK 3.136 straipsnyje nurodyta, jog svainystė – santykis tarp vieno sutuoktinio ir antro sutuoktinio giminaičių (posūnio, podukros, patėvio, pamotės, uošvės, uošvio, žento, marčios ir t. t.) bei tarp abiejų sutuoktinių giminaičių (vyro brolio ar sesers ir žmonos brolio ar sesers, vyro tėvo ar motinos ir žmonos tėvo ar motinos ir t. t.).

Šiuo atveju nagrinėjant pareiškėjos prašymą, remiantis Lietuvos Respublikos gyventojų registro įrašo ir Ištuokos liudijimo duomenimis buvo nustatyta, kad mirusio mirties dieną ((*duomenys neskelbtini*)) pareiškėja ir mirusysis neturėjo bendrai gyvenančių asmenų statuso, nes jų santuoka nuo (*duomenys neskelbtini*) buvo nutraukta. Taip pat pagal Gyventojų registro įrašo duomenis, pareiškėja gyvena Vilniuje, o mirusysis iki mirties dienos gyveno Jungtinėje Karalystėje (b. l. 25–26, 32). Atsižvelgiant į tai, jog pareiškėja mirusio asmens mirties dieną nebuvo su mirusiuoju nei bendrai gyvenančiu asmeniu, nei bendrą ūkį tvarkiusi, nei susieta giminystės ryšiais, darytina išvada, kad pareiškėja neatitiko visų Įstatymo 7 straipsnio 1 dalyje nustatytų sąlygų. Tokiu būdu laikytina, jog Skyrius priėmė teisėtą ir pagrįstą sprendimą neskirti paramos užsienyje mirusio palaikams parvežti.

Pareiškėja teigia, kad ji gauna tik neįgalumo pensiją ir ji nebus pajėgi atiduoti tokią skolą, tačiau šis jos argumentas negali turėti reikšmės sprendžiant paramos palaikams parvežti skyrimo klausimą. Administracija privalo elgtis taip, kaip nurodyta Įstatyme, t. y. šią paramą gali skirti tik esant Įstatyme nurodytiems pagrindams. Viešojo administravimo subjektų veiklai būdingas formalizmo principas, nes jų veikla turi atitikti nustatytas procedūras. Tokių procedūrų nustatymas yra susijęs ir su teisėtumo principo įgyvendinimu, nes viešojo administravimo institucijos turi veikti taip, kaip nustatyta jų veiklą reglamentuojančiuose teisės aktuose (žr., pvz., *LVAT 2012-02-17 nutartis administracinėje byloje Nr. A-602-1179/2012*). Kita vertus, pažymėtina, kad, tuo atveju, jei pareiškėjos pajamos yra nedidelės, ji turi finansinių sunkumų, galimai jai pagal kitus teisės aktus galėtų būti suteikta kitokio pobūdžio parama (pašalpa), dėl ko ji galėtų pasikonsultuoti su Administracijos Skyriaus specialistais.

Įvertinus išdėstytą, nėra nei teisinio, nei faktinio pagrindo skundžiamą sprendimą naikinti, kaip to skundu prašo pareiškėja.

Pareiškėja taip pat Komisijos prašo suteikti teisę gauti kūno pervežimo išlaidų kompensaciją, priskirti pareiškėjai 2200 Eur kompensaciją už kūno pervežimą ir nurodyti terminą, iki kurio ji bus išmokėta. Dėl šio reikalavimo Komisija pažymi, jog sprendimus dėl paramos skyrimo pavesta priimti Administracijai, t. y. Komisija negali suteikti teisės gauti kompensaciją (paramą) ir ją paskirti. Komisija, išnagrinėjusi skundą ir nustačiusi, jog Administracijos sprendimas neteisėtas (nepagrįstas), galėtų jį panaikinti ir atitinkamai įpareigoti Administraciją prašymą dėl paramos skyrimo nagrinėti iš naujo. Tačiau šiuo atveju Komisija nustatė, kad sprendimas neskirti paramos palaikams parvežti yra teisėtas, priimtas atsižvelgiant į Įstatyme įtvirtintą teisinį reguliavimą, todėl nėra ir pagrindo įpareigoti Administraciją pakartotinai spręsti dėl paramos skyrimo. Tuo tarpu, byla dalyje dėl pareiškėjos reikalavimo paskirti pareiškėjai kompensaciją nutrauktina kaip nepriskirtina Komisijos kompetencijai.

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta aukščiau, bei vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 2 dalies 1 punktu ir 22 straipsnio 1 dalimi, Komisija

n u s p r e n d ž i a:

T. B. skundą dėl Vilniaus miesto savivaldybės administracijos 2023-09-14 sprendimo Nr. 81737 panaikinimo atmesti kaip nepagrįstą.

Bylą dalyje dėl reikalavimo paskirti pareiškėjai kompensaciją nutraukti.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo sprendimo priėmimo bylos šalys turi teisę apskusti Vilniaus apygardos administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Posėdžio pirmininkas
Komisijos nariai

Vytautas Kurpuvesas
Eglė Bilevičiūtė
Vilma Drigotienė